

פרוטוקול מס' 3/64

מישיבת ועדת הכספים

ביום ב', כב'. באייר תשי"א - 28.5.51

נוכחים:

היו"ר ד. צ. פנקס
ד"ר י. בדר
ש. כץ
פ. נפתלי
ש. דיין
ב. רפפורט
א. ס. בניחובסקי
י. רוקח
ד"ר א. גרנות.

חוזמים:

ד. הורוביץ - מנהל משרד האוצר
ס. זגגי - החשב הכללי
ד"ר קיטרון - יועץ משפטי.
ש. ספינק - מטעם משרד האוצר.

סדר היום:

א. שאילתות ותשובות.
ב. חוק מבקר המדינה (תיקונים).
ג. חלוקת התוספת המיוחדת לתקציב אפריל - ספטמבר
1951.

הישיבה נפתחה בשעה 10.45

א. שאלות ותשובות:

הי"ר ד. צ. פנס:

אני פותח את הישיבה.

אני מסכים לכך, שחברי הועדה ינצלו את נוכחותו של מנהל משרד האוצר, להצגת שאילתות.

א. ס. גניחובסקי:

מי מסלם את ההוצאות מעצר אנשי ברית הקנאים? מאיזה תקציב משלמים את ההוצאות האלה?

טר לבון הודיע בשם האוצר, כי קיימת הצעת המחשלה בדבר שיכון ל-50,000 איש; אשר כן נאמר שתסודר אפשרות מיוחדת לאלה שיקנו שטרי מסכון צמודי דולר, בקשר לשיכון זה. מי מצצע את הפעולות האלה, ומה טיבן?

ד. הורוביץ:

בענין חוזי-השיכון בקי מר פורת, בקשתי להזמין על מנת שימגיר את הענין.

ב. רפסוד:

בעתונות פורסמה ידיעה על בטול או על אי-בצוע ההסכם בענין האשלג. האם אפשר לדעת מה הפצב שפורסם בעתונות?

הי"ר ד. צ. פנס:

האם נשתנה משהו בהערמת מנהל משרד האוצר, בדבר סיכויי מילווה העצמאות? ~~אשר~~

האם התקדם המו"ס בענין מתן הערכות לעללת הנוער, בסך 250,000 ל"י?

ש. דיין:

מה הפצב בקשר למגבית המאוחדת? היו ידיעות מעוררות בעתון בענין זה.

מה הסכום, במזומנים, שנכנס ממילווה העצמאות

עד כה?

מה שלומן של שר-האוצר?

ד. הורוביץ:

שמצב כריאותו קבלנו אתמול טלגרמה, בה נאמר לנו ~~אשר~~ של שר האוצר הולך ומשתפר. הוא חושב לצאת את

אמריקה ב-7 ביוני.

על השאילתה הראשונה, בדבר הוצאות מעצר אנשי ברית הקנאים, ישיב מר זגגי בישיבה הבאה.

תכנית השיכון. ההנחה היא, כי בישוב ישנה צפיפות גדולה, והמצב בענין זה הולך וקשה, מאחר שהישוב הצפוף בין-כך קולט לתוכו קרובים וכו'. איננו יכולים לחשוב על הרחבת הבנייה מיד, מחשש שדבר זה ישפיע לרעה על האינפלציה. אולם, אם נקח מהאנשים את הכסף, ונניבנה בתים במשך ארבע שנים, תהא זו פעולה דפלציונית. אדם שירצה להשתכן, יצטרך לתת מיד 500 ל"י. אנו מפקפקים, אם תהיינה 50,000 יחידות דיור. את הבתים שייבנו בחלק לפי הגרלה. פעולה זו תתארגן ע"י אגף השיכון, ולא ע"י המפלגות. כל אחד יוכל להירשם לשיכון זה, לפי תנאים שייקבעו ע"י ועדה. הפרינציפ העקרי הוא, שבעל משפחה יקבלו את השיכון. הנרשמים יקבלו משכנתא לסכום נוסף של 700 ל"י, שיצטרכו להחזירו במשך 4 שנים, בחשלומים. את האדמה יקבלו האנשים בחכירה.

הי"ר ד. צ. פנס:

לדעתי יש להסדיר זאת ~~אשר~~ על ידי חוק בכנסת. לא יתכן שהממשלה תיהפך לקבלן, מבלי להסדיר

זאת ע"י חוק.

ד. הורוביץ: לפי תכנית הועדה, מתרכז השיכון במקומות מרכזיים; אולם הממשלה החליטה לשנות את התכנית, ולהגדיל את היקף השיכון במקומות כמו צפת, באר שבע, וכו'. ישנה כבר בענין זה החלטה פרינציפיונית בועדה.

א. ס. גניחובסקי: אני מבקש להביא בחשבון, שלא ייסגר שיכון למי שלא יסגור את דירתו הנוכחית.

ד. הורוביץ: הדבר היחיד שקרה בקשר לחברת האשלג הוא, שהסכם אתה פג תקפו ביוני. אולם, החברה מנהלת מו"ם, ויש לה סיכויים להשיג את הכסף. נתקשנו לדחות את התאריך לחדשים. אפשר להתנגד להסכם, אך אין טעם להתנגד להארכתו לשני חדשים, אחרי שהוא כבר קיים. אם לא יקיסו את ההסכם עד אוגוסט, אין כל כוונה בממשלה להאריכו שוב. אין כל שחר לדברים שנתפרסמו בעתונות, אני בא לידי מסקנה שהיתה כוונה מסוימת בפרסום הדברים האלה.

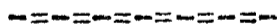
הערכת, שנקבל ממילונה העצמאות 70 - 100 מיליון דולר, לא נשתנתה. במזומנים נתקבל, עד לפני ימים אחדים, סכום של 16 מיליון דולר. סידור העניינים הסכניים גוזל זמן. על סמך נסיוני אני סבור, ששטרי החסכון יהוו חלק קטן מן השטרות שיימכרו, ואילו ה"בונדס" יהוו את רובם. יתכן שבחוגים העממיים ירכשו יותר את שטרי החסכון. עכ"פ, אין כל ידיעה ברורה בענין זה.

בקשר למתן ערבות לעלית הנוער, היה לנו הסכם עם אפ"ב, לפיו לא נדרשנו להכניס לבנק פקדון. אילו מר אשכול לא היה מעכב את מתן הארבות בגלל שאלת ד"ר תקופת ההלוואה, היתה יכולה עלית הנוער לקבל את הסכום קודם לכן. אולם, כעת הבנק דורש פקדון, ולכן אינני יכול להסכים בשום פנים. מתנהל ויכוח עם מר הופייין בענין זה, שהועמד בסכנה בגלל צברים של מה-בכך.

ידיעותי על המגזינת המאוחדת שונות ממה שכתוב בעתונות. אני יודע על סכום קטן מזה שנקוב בעתונים. אומרים שבמסר לראש הממשלה נקדם של 15 מיליון דולר. אנו מקבלים ממקור זה כספים דרך עבור הקק"ל בעקר.

שטרי החסכון צמודי דולר הכניסו עד כה כמיליון

ל"י.

ג. חוק מבקר המדינה - תיקונים:

הי"ר ד. ז. פנקס: בקשר לתיקונים לחוק מבקר המדינה, נשתרה פתוחה השאלה, אם אפשר להעביר לכנסת הצעה להארכת תוקף כהונתו של מבקר המדינה, בשם הועדה. ההצעה היתה שייכתב, במשך שבע שנים סיום מינויו.

ד"ר י. בדר: אני חושב שתיקון זה הוא מעשי מאד במצב הקיים. כשדברנו על סעיף זה בועדת החוקה, הזחנו שהכנסת הראשונה חשב ארבע שנים. היינו בטוחים שבמשך תקופה זו, תעבור עבודת מבקר המדינה את השלב הראשון שעליה לעבור. אולם, הדוחות אינם מוכנים, וחלקים גדולים מהם טרם הובאו לכנסת. אינני מקוה שכנסת זו תוכל לקבל החלטות בקשר לדוחות אלה. אם יוחלט על בחירת מבקר חדש, הרי הקהל יקסוד זאת באופן טבעי בדוח ובהבאתם.

לממשלה הנוכחית אין כל חוש ביחס לפסיכולוגיה של הצבור. אמנם מנקודת מבט אופוזיציונית אני צריך להיות סרוצה מהחלטה לבחור במבקר מדינה חדש מיד לאחר הבחירות; ואולם, אם יעשו זאת, יעשו שגיאה חמורה.

ד"ר קיטרון:

בסעיף ב(2) של התיקונים, הכוונה היא, כפי שאני מבין, להפוך את הסדר הקיים. אולם, מצד שני ניתנת בסעיף 9(א)(3) סמכות למבקר לדרוש ידיעות ודוחות מגוף מבוקר, לפני שיוכרוז עליו כעל גוף מבוקר. הדבר אינו נראה לי מבחינה הגיונית. ואם לא תיה טוב להחליט, שכל גוף כזה יהיה גוף מבוקר, אלא שהבקורת לא תופעל על זמן שועדת הכספים לא תחליט על כך?

בסעיף 9(ד), אני סבור שאין להזכיר

כאן שמות. האנשים הנזכרים בסעיף זה קיימים, אולם באופן סטטוטורי טרם הכרנו בהם. אני מבין שהכוונה היא, שרק אנשים בעלי תפקידים גבוהים יקבלו מנוי זה. אנו יכולים לבטא זאת במלים "המבקר, או מי שמתמנה על ידו לכך, באישור ועדת הכספים של הכנסת".

הפיסקה השניה בסעיף זה טיותרת לגמרי,

כי החוק הכללי קובע את הנאמר בה.

בסעיף 11(א)(ג) האם הועדה החליטה בכוונה

שהגוף המבוקר לא יקבל העתק? אני חושב שיהיה זה צודק, אם הוא יקבל העתק.

היו"ר ד.צ. פנס:

ד"ר קיטרון צודק בהערותו הראשונה. אני מבקשו לנסח את הדבר בצורה מתאימה. נכון שהמבקר צריך לגשת לבקורת וק אחרי שועדת הכספים תחליט על כך.

בקשר למינויים, האזק עם ד"ר קיטרון.

הכוונה היתה כאמת, שלא ימונו פקידים שאינם בדרגה גבוהה. ועדת הכספים תוכל לדאוג לכך.

פ. נפתלי:

בקשר לסעיף בדבר הארכת תוקף כהונתו של מבקר המדינה, דן ד"ר בדר לא מבחינה עניינית, אלא מבחינה פוליטית. אני לא רואית בעניין זה כל שאלה פוליטית. אין כל קשר לעניין זה עם חוש הממשלה ביחס לפסיכולוגיה של הצבור, כי עניין זה אינו נתון בידי הממשלה. הצעתי למחוק את הסעיף הזה, לא מפני שראיתי לפגוע אישית במבקר המדינה, אשר אני חושבו לאחד מידידי, אלא משום שאני חושב שאיננו צריכים לשנות תאריכים חודשיים לפני התפוז הכנסת הזאת. אינני יושע איך יצביעו בעניין זה חברי סיעתי. יש לשקול את העניין הזה היטב, כי הוא חשוב גם לגבי חוקים אחרים.

ד"ר גרנות:

דומני שלהצעה זו יש ריח פוליטי מובהק. אני בעד ההצעה, גשינוי קטן: אינני מסכים לתקופה של שבע שנים. המדינה נכנסת לקלחת של בחירות, ובמצב זה, אין להעמיד את מבקר המדינה במצב בו לא תהיה לו אפשרות להשטיך באופן רגיל בעבודתו. תפקידו של מבקר המדינה צריך להיות בלתי תלוי לגמרי. הייתי מציע להסתפק ב-5 שנים. הטענה היא למנוע אידבטיות בין תקופת הבחירות לכנסת, לבין מינוי מבקר המדינה.

היו"ר ד.צ. פנס:

קבענו תקופה של 7 שנים, כי כך נהוג במדינה אחרת. אני מסכים לתקופה של 5 שנים. תקופה זו תאפשר למבקר לסיים את עבודתו בלי מחשבות מיותרות.

ס י כ ו ט:

יו"ר הועדה יעביר את הצעות התיקונים למליאת הכנסת, בצירוף התיקונים שהוצעו ע"י ד"ר קיטרון. יו"ר הועדה ימסור כי חסכם ברוב דעות להפליץ על הארכת תקופת כהונת מבקר המדינה ל-5 שנים, וכי היו דעות אחרות בעניין זה.

ג. חלוקת התוספת המיוחדת לתקציב אפריל - ספטמבר 1951:

ט. זגזג:

אנו מביאים את הצעת הממשלה לחלוקת התוספת לתקציב החצי-שנתי, כפי שנוסחה בהצעה זו, בקוים כלליים. בימים הקרובים, יתכן שאפילו מחר, נגיש לוועדה פרטים נוספים, שיראו על חלוקת הסכומים בכל משרד ובכל סעיף.

התוספת היא בסכום של 4,540,000 ל"י. לסכום זה ארפנו שני סעיפים שהוקטנו באופן טבעי: - שיקום חיילים שהועמד השנה על סכום של 800,000 ל"י, ומשרד לנפגעי מלחמה, שהוקטן בסכום קטן. בסך הכל מגיעה התוספת ל-5,414,000 ל"י. כשהובא הענין לממשלה, היה מוט"מ מיגע עם המשרדים השונים. האוצר לא מצא אפשרות לחרוג מהמסגרת של התוספת הכללית שאושרה. הממשלה הטילה על האוצר לחפש דרך למציאת תוספת מיוחדת למשרדים שיערערו על חלוקת התוספת הנוכחית, בגבולות של 750,000 - 850,000 ל"י. לא נדאתה לנו אפשרות טובה לסימון התוספת בסכום הזה. אם נשענד את הרזרבה הכללית של האוצר, כל זמן שלא יוברר באיזה מידה נצטרך להיענות לתביעות הנוספות, נוכל לסדר זאת. כן נבוא בהצעה להקטין פה ושם סכומים קטנים.

שני סעיפים מהווים בעייה מיוחדת - משרד החינוך, בו הפרש בסכום בין הצעתנו לבין תביעת המשרד הגיע למיליון וחצי ל"י מתוך התוספת הכללית, ומעיף ועדת הבחירות. סוכם שבוענין תקציב החינוך נבוא בדברים עם המשרד, ונסכם את ההגדלה. הואיל ושנת הלמודים אינה מתאימה לשנת התקציב, נוכל לאפשר למשרד החינוך לעבוד מהיקף רחב יותר, בהנחה שבתקציב הבא נוכל להשלים את החסר. במשך שנתיים השתמשנו בדרך זו לאיזון תקציב החינוך, ועד כה לא נזקקנו לכך באופן מעשי. יכול להיות שהשנה, בגלל הקשיים החמורים בשטח זה, נהיה זקוקים לסכומים נוספים בתקציב של מחצית שנת הלמודים השניה. לא מצאנו פתרון בחלוקת התוספת הזאת, למעיף תקציב ועדת הבחירות. איננו יודעים, מה הוא הסכום שיידרש במעיף זה. אנו לקחנו בחשבון בתוספת זו 250,000 ל"י, מזה 120,000 ל"י שאושרו למשרד הפנים. דובר כאן על סכומים גדולים לקיום הבחירות, ולא נוכל לקחתם מהתוספת טבעי הדבר, שלא ההוצאה המלאה לקיום הבחירות תירשם בתקציב של מחצית השנה הזאת. אני סבור שיש להעביר חלק מן ההוצאה הזו לחלקו השני של התקציב.

המשרדים דרשו סכומים המגיעים בסך הכל לסכום הגדול מזה שניתן ב-3,300,000 ל"י. אמנם בהתחלה דרשו יותר, אולם אחרי מוט"מ הוקטנה הדרישה עד סכום זה. נצטרך למצוא דרך לסימון הסכום הנוסף הדרוש, אם כי איננו יודעים אם הוא יוצא באמת.

ד. הורוביץ:

בממשלה היה לחץ גדול, להגדיל את התוספת. יצאנו משתי נקודות מבט בעמדתנו: א) מנקודת מבט פוליטית, התוספת היא כפי שנקבעה על ידי הכנסת; ב) מנקודת מבט מעשית; ישנה הקלה ידועה בשוק, בעקבות פעולות כספיות שונות שלנו, ואיננו רוצים לקלקל שוב את אשר תיקנו. המשרדים טענו שהם זקוקים לסכומים גדולים יותר, על מנת למלא את תפקידם. אי-אפשר להטיל את כל הסיכון על המצב הכלכלי, ולאפשר למשרדים מאה אחוזים מדרישותיהם. נשענד את הרזרבה, רק על מנת לתת כיסוי פורמאלי. איננו סבורים שהסכומים יוצאו על ידי המשרדים במלואם.

ב. רפטור:

אינני רואה אפשרות להכנס לדיון בשאלה זו, ש כי לא קבלנו את הפירוט הדרוש. אני מציע לחכות עד לאחש שנקבל את הפירוט.

ד"ר בדר:

יש לי רושם שרוצים לזלזל במישהו. מימי לא ראיתי מיסוך המזלזל בכבוד הכנסת ובכבוד הוועדה בצורה כה מזעזעת. כמיסוך זה. הכנסת החליטה על תקציב פורמאלי, והיה ברור שכל הסעיפים וסעיפי המשנה יהיו בשנה זו כפי שהיו בשנה שעברה. הרטימה שהוגשה לנו מענינת, אולי, בשביל המשרדים הקואליציוניים שחילקו ביניהם את השלל, אולם, היא אינה מוסרת לנו כל אינפורמציה תקציבית. רושם קשה עושה עלי העובדה, שהסעיף "שיקום חיילים", שאינו

לגמרי בסמכות הועדה הזאת, הוקטן. אולי החיילים שלכם שוקמו; אני מכיר אנשים שהיו בצבא, והם נתונים במצב קשה. אני נשטה לחשוב שמר הורוביץ, שהוא אחראי לחלוקה כלפינו, אינו אחראי לה כלפי פנים. עלינו לקבל חלוקה מפורטת, למעיפי משנה ולפרטים, של הסכומים האלה. החוק מטיל על הועדה להסכים להעברות מסעיפי משנה למעיפי משנה; צורה זו של הבאת החלוקה פוגעת בחוק, כי אם נקציב למעיפיים, ולא נדע מה היא החלוקה הפנימית, לא נוכל לדעת, מתי עלינו להסכים להעברות מסעיפי משנה למעיפי משנה. מה הוא הסכום הניתן לקליטת עליה? אני דורש שאם יוקטן התקציב לשקום החיילים, יועבר הסכום ההקטנה לרשות תקציב הבטחון, ולא יועבר לאדמיניסטרציה.

א. בהיר: אני תומך בהצעת סר רפטור, שלא נכנס כעת לויכוח בענין זה, אלא בחכה לחומר נוסף.

ד"ר א. גרנות: אם כוונת המבקשים לקבל חומר נוסף, היא הגדלת התקציב, אני מתנגד לכך. אולם, אם הכוונה היא לקבל את החומר, על מנת לאפשר לנו להסכים לחלוקה, אני בעד זה.

א.ט. גניחובסקי: אני מבטח להצעה, לדון בענין זה בשבוע הבא. אחרי שנקבל את החומר. גם אני מזועזע מהחומר שהוגש לנו.

פ. נפתלי: על הצד הקטנת סעיף, שיקום החיילים, לטובת התוספת/ העומדת לחלוקה, דובר כאן עוד בזמן ששר האוצר היה כאן. לכן ההתנגדות הפוליטית אינה קיימת. אין ביני לבין חברי הועדה האחרים חילוקי דעות, ביחס לצורך בקבלת חומר נוסף ומפורט. לדעתי לא היתה כוונה לשנות את מיבנה התקציב, אלא להקציב הוספות למשרדים הקיימים. עלינו לקבל אינפורמציה על הסעיף הנוסף. בדיון פנימי אני מרשה לעצמי לומר, שישנו משרד אחד, שאין אתו כל ויכוח בעניני התקציב - משרד הבטחון. לי אין נפקא מינה, אם הכיסוי לתקציב הבטחון נמצא בתקציב הרגיל או בתקציב הסמוי. התקציב הוגדל בכמעט 6 מיליון ל"י, ולא שונה הסכום האבסולוטי לכיסוי תקציב הבטחון. אני חושב שדבר זה אינו טוב למצב הכספי שלנו, כי עומדת בעית המקור לכיסוי תקציב הבטחון. אני שואל את האוצר, מאין חושבים לכסות את תקציב הבטחון, בהנחה שאין מוציאים שטרי אוצר.

הי"ר ד.צ. פנקס: מר זגני אמר כי יביא את הפירוט המבוקש מחר, אני אשמ במקצת בהגשת התקציב הבלתי מפורט הזה, כי בקשתי להביא את החומר, גם אם אינו מוכן בשלמות, מכיון שהזמן חולף ועלינו לסיים את הפרשה הזאת.

אני מציע שבזמן הדיון נדאג לכך שלא יתוספו פקידים על חשבון התוספת הזאת. אי מבקש לקבל סיכום של מספר הפקידים המועסקים כיום, ומספר הפקידים הנוספים, אם ישנם. בקשר למעיף "קליטת העליה", נצטרך לקבל פירוט. לדעתי, כאן המקום לעודד את הבעיה הכוללת של חלוקת התפקידים בין המדינה והסוכנות היהודית. מפירוט שקבלתי, מתקבלת תמונה עגומה; מלבד הסעת העולים, מספר הסוכנות אינה עושה כל פעולה קונסטרוקטיבית מן הקרבות הכלליות. שאלה רצינית היא, מה אפשר להשאיר על &&&&& הסוכנות היהודית.

גם אם נקבל את הצעתו של מר נפתלי בענין תוספת סכום מסוים לתקציב הבטחון בתוך התקציב הרגיל, הרי לא נפתור בצורה זו את בעית כיסוי תקציב הבטחון, שהיא השאלה החשובה ביותר בדיון זה. העמדת את השאלה הזאת בועדת המשנה לתקציב הבטחון. מחר תתקיים ישיבת ועדת המשנה הזאת, אשר תשמע את דברי הרמטכ"ל. שמחתי לשמוע מר הורוביץ, שהממשלה אינה חושבת להדפיס שטרי אוצר לכיסוי תקציב הבטחון. מר הורוביץ אמר זאת גם בפומבי. אולם, &&& איני רואה מקור לכיסוי תקציב הבטחון הסמוי. הבאנו בחשבון 10 מיליון ל"י משטרי החסכון צמודי-דולר, אולם ההכנסה משטרי החסכון היא קטנה. גם אם נקבל עוד סכומים נוספים ממקור זה, הם לא יספיקו לכיסוי התקציב. לפעולה זו ישנם מתחרים חזקים. קראתי על חברה חדשה בשם "גמול", הנותנת תנאים משובבים לב. החברה מציעה למסור לה כסף, הנמסרות לסולל בונה.

וחטורתו היא מוסרת מניות הנתנות לפדיון, ברבית של 5.1/2%, ברבית של 2.1/2% נוספים לשנה לטשך מספר שנים, ובהבטחת יציבות ערך הכסף על ידי מודד שיכון. זו היא קונקורנציה חזקה מאד לממשלה, ומסופקני אם חברה זו, שהיקפה כה גדול והיא מקבלת עזרה מהממשלה, צריכה להתחרות לממשלה, ולפצוץ לא רק בענין שטרי החסכון, אלא גם במשק המדינה בכללו. אני חוזר אשאא, ושואל, מאי מנין יימצא כיסוי לתקציב הבטחון.

ד. הרוביץ:

אני שומע עכשיו בפעם הראשונה על ענין "גמול". אינני יודע אם הדבר נעשה בצורת איגרות חוב; אני משוכנע שאין אלה איגרות חוב, שאילמלא כן היה הדבר צריך לעבור דרכי.

ז. רוקח:

עובדי הנמל, שאני חבר בהנהלת קופת הפנסיה שלהם, אמרו שנותנים להם תנאים טובים. אני סבור שכל אחד אינו רשאי לעשות כאשר נוח לו.

ב. רפטור:

בשעה כאן הערה, כאילו מישהו פוגע במדינה. ישנה קופת תגמולין של עובדים. ניתנה הלוואה בתנאים טובים, והכסף המתקבל מושקע כולו במשק קונסטרוקטיבי-פרו-דוקטיבי לפיתוח הארץ. אני חושב שהתנאים שציתנו הם טובים מדי, אולם אין לכך כל קשר עם המדינה. "גמול" הוא מוסד לקופת תגמולין של הסתדרות העובדים. אני מוכן להסכים שהכנסת תטפל בזה, אם גם קבלנים פרטיים יתנו את אותו הדבר. אסכים לדיון בתנאי שיהיה שוויון. המדובר אינו באגרות חוב, אלא על הלוואה בתנאים טובים.

ד. הרוביץ:

הנקודה המרכזית בבעיות העומדות לפנינו כרגע, היא זו שדברו עליה היושב-ראש ומר נפתלי, והיא גם נקודת התורפה - שאלת תקציב הבטחון. מכירת שטרי החסכון אמודי דולר אינה מתקדמת. לפני אפריל היתה פירצה ידועה במס-ההכנסה, אשר תתכסה בודאי; אולם אין לצפות לעודפים גדולים מסעיף זה. בתנאים אלה, מצב תקציב הבטחון הוא חמור. בישיבת ועדת המשנה לביטחון שאלות תקציב הבטחון, הסברתי את המדתי בענין זה. אם הצעתי לא תתקבל, תהיה השאלה חמורה לאוצר ולמצב הכלכלי של המדינה, כי הדבר ימוטט את יסודות הכלכלה שלנו, באשר נהיה מוכרחים להוציא שטרי אוצר.

בענין שיקום החילים יש צעד קונסטרוקטיבי וצעד מהותי. שיקום החילים אינו נקבע על ידי מה שנכתב, אלא על ידי הצרכים הממשיים. הגענו למסקנה שבשום מדינה לא מילאו את הצרכים האלה במידה כה גדולה, כמו במדינת ישראל. שיקום החילים אצלנו עמד בדרגה גבוהה מבארצות אחרות ועשירות ביותר. הסעיף הזה הוכנס לתקציב מתוך הנחה שישתנה, לפי הצרכים הממשיים. אם אין כאן רצון להתווכח, הרי ישנה תפיסה מופשטת, ארטילאית ותלושה מן המציאות, בדרישה לא להקטין את הסעיף הזה.

ש. כץ:

יכולה להיות הערכה שונה של הצרכים, מהערכת האוצר.

ט. זנגי:

אנו אמרנו שנגיש את פרטי התקציב הזה, כמו בכל שנה, אלא שהדבר יגזול מאתנו עוד יום או יומיים. בתקציב ל-6 חדשים היו סעיפים קבועים מסויימים, שהועדה קובעת אותם - תחבורה, הענקות להוזלת לחם, ההסכם עם בריטניה, תקציב הבטחון. לשאר הסעיפים ניתנה תוספת של 4,500,000 ל"י. ד"ר בדר דבר על זלזול. מר הרוביץ ואני באנו לידי מקנה שגם שר האוצר היה רוצה, אילו היה כאן, להביא את הפרובלמות הקיימות לפני הועדה באופן כללי, טרם שיימצא פתרון סופי לחלוקת הסכומים, וטרם יתקיים הדיון היסודי בוועדת הכספים, על מנת לשמוע את חוות דעתה של הועדה. היה חשוב לנו, בהעדר שר האוצר, לשמוע את חוות דעת הועדה בקשר לסעיפים כלליים. חוות דעת כזו יכולה להיות קונסטרוקטיבית מאד בשבילנו. בסעיפים שונים טרם הגענו לידי סיכום, וטרם גמרנו את המוס"ם עם המשרדים. בתקציב ועדת

הבחירות המרכזית ישנו סכום גדול, ועדיין איננו יודעים מאיזה מקור לקחת אותו. אני סבור שיש להטיל חלק מסוים על התקציב של המחצית השנייה של השנה. גם בנוגע לתקציב החנוך, אני סבור שיש לחלק את הסכום לשניים, חלק לתקציב הנוכחי, וחלק לתקציב אוסובר. אנו רצינו שהועדה תחווה דעתה בקשר לכל הדברים האלה.

שר האוצר הודיע בהזדמנויות שונות, גם בקשר לסעיף "שיכון עולים" בתקציב הפיתוח, וגם בקשר לתקציב "קליטת העולים" של הסוכנות, שיהיה סעיף "קליטת עולים" בתקציב זה. הוא הודיע שהסוכנות הסתלקה מהשתתפות בהקמת המעברות.אא

נדמה לי ששר האוצר הודיע שבקשר לשיקום חיילים, היתה תכנית לסיים את הפעולה השנה. התקציב הבא בסעיף זה יידרש לתשלומים השוטפים, לפנסיות וכו'. אנו חשבנו שהסכום יגיע לפליון ורבע ל"י לשנה, אולם נשאר פה ושם חיילים שעוד יש לשקם. סכום שנקבע בסעיף זה יפלא את הצרכים.

היו"ר ד. צ. פנקס:
לגבי הסכום הנוסף של 750,000 ל"י, הרי אישורנו תלוי בכיסוי שיימצא לתקציב הבטחון. אם יימצא פתרון לתקציב זה, אפשר לשקול את אישור התוספת.

י. רוקח:
אני זוכר שהבטיחו לתת אפשרות מלאה לוועדת הכספים לדון על כל הסעיפים, ולהחליט על כל סעיף כהבנתה. פירסום החלוקה בעתון מטעם דובר הממשלה היתה מיותרת, לועתי, כי כל אחד מהמשרדים כבר בטוח שהכסף שלו.

בקשר לשיקום חיילים אני רוצה להסביר שתבעתי משר האוצר להקטין את הסעיף הזה. ההקטנה אינה הפתעה בשבילי.

א. רהיב:
הנני מצטרף להערת מר רוקח בקשר לפירסום החלוקה לפני חמ"ן.

היו"ר ד. צ. פנקס:
גם אני סבור שהפרסום לא היה במקומו.

ס י כ ו ם
=====

הועדה תקבל בישיבתה הקרובה את חלוקת התוספת המיוחדת לתקציב החצי שנתי אפריל-ספטמבר 1951, מפורטת לסעיפי משנה ולפרטים.

=====